

BENEDMO
Rapport:

Voorbij

Zichtbaarheid

Hoe Nederlandse nieuws- en
actualiteitenprogramma's
LHBTQIA+-thema's in beeld
brengen

Co-funded by
the European Union

This project has received co-funding from the
European Union under Grant Agreement number
101158277-BENEDMO- DIGITAL-2023-DEPLOY-04

Credits

Auteur

Gabrielle Aguilar van Gend, Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid

Verantwoording

Dit rapport werd geschreven als onderdeel van het werk van BENEDMO, de Vlaams-Nederlandse samenwerking tegen desinformatie, voor en door fact-checkers, media professionals, wetenschappers en andere experts.

Beeldmateriaal

Tenzij anders vermeld, zijn alle afbeeldingen in dit rapport schermafbeeldingen van de fragmenten die in het kader van dit onderzoek zijn geanalyseerd. Afbeeldingen afkomstig uit externe collecties worden afzonderlijk vermeld.

Beeld & Geluid is een van de grootste media-archieven ter wereld. We zijn een expert en ontmoetingsplaats op het gebied van media, zowel online als offline. We helpen mensen media beter te begrijpen en (her)gebruiken. Zo dragen we bij aan een kleurrijke, mediabewuste samenleving.

Medegefinancierd door de Europese Unie. De geuite standpunten en meningen zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europees Agentschap voor Gezondheid en Digitale Zaken (HADEA). Noch de Europese Unie, noch de subsidieverstrekende instantie kan hiervoor aansprakelijk worden gesteld.

Dit rapport wordt gepubliceerd onder de voorwaarden van de [Creative Commons Attribution licentie](#), Augustus 2026.

Inhoudsopgave

Introductie 04

Patronen in representatie 06

Problematisering van zichtbaarheid 08

Redactionele framing en betekenisgeving 10

Visuele framingspatronen 12

Samenvatting 14

Een oproep aan archieven 16

Introductie

Een omroep doet verslag van brandstichting in een buurtcafé in Rotterdam. De politie vermoedt dat de aanval werd ingegeven door anti-homogeweld en de Pride vlag die het café als teken van solidariteit had hangen. In plaats van verslaggeving ter plaatse, gebruikt het programma een fragment van een dragartiest die zich opmaakt, om het item in te leiden.

Een televisiepanel bespreekt wat de presentator het “groeierende fenomeen” noemt van mensen die van geslacht willen veranderen. Wat daarop volgt is een debat tussen verschillende leiders van anti-transgenderorganisaties, een detransitioner (iemand die diens geslachtsverandering heeft teruggedraaid of stopgezet) en een transgenderpersoon.

In verschillende fragmenten over geweld, gezondheidszorg, wetgeving en internationale politiek verschijnen beelden van dragqueens, Pride-optochten, regenboogvlaggen en festivalmenigten als algemene illustraties voor allerlei LHBTQIA+ onderwerpen.

De toenemende zichtbaarheid van LHBTQIA+-personen en -thema's binnen de Nederlandse publieke omroep (NPO) weerspiegelt bredere maatschappelijke verschuivingen richting erkenning van seksuele en genderdiversiteit. Deze zichtbaarheid is echter niet neutraal.

Wat er in beeld te zien is, is niet alleen een kwestie van wie er wel en wie er niet aanwezig is, maar ook van framing, herhaling en associatie. Dit onthult terugkerende patronen waarmee normatieve ideeën over gender, sekse en seksualiteit worden geconstrueerd, versterkt of uitgedaagd.

Dit roept een belangrijke vraag op:

Welke patronen komen naar voren in zowel het discours als de visuele framing wanneer LHBTQIA+-onderwerpen “nieuwswaardig” of politiek relevant worden?

De bevindingen in dit rapport zijn gebaseerd op een verkennende analyse van Nederlandse nieuws- en actualiteitenprogramma's, geraadpleegd via [FactRank](#), een tool die het publieke debat monitort en automatisch controleerbare beweringen detecteert in ondertitels, transcripten en sociale media. De tool werd geraadpleegd en gebruikt binnen de [Clariah Media Suite](#), een onderzoeksomgeving die wetenschappelijk onderzoek naar grote Nederlandse mediacollecties faciliteert. Het bronmateriaal bestaat uit uitzendingen uit 2024 en 2025, inclusief nieuwsbulletins (*NOS Journaal*), actualiteitenprogramma's (*Nieuwsuur* en *EenVandaag*), opinie gerichte actualiteitenprogramma's (*Ongehoord Nieuws* en *PowNed of View*), en het interviewprogramma *VPRO Zomergasten*.

Het corpus werd gegenereerd door middel van zoekwoorden op basis van een brede reeks termen die verband houden met seksuele- en genderdiversiteit, zoals: lesbisch, queer, homoseksueel, LHBTI, transgender, en non-binair. Van deze zoekopdrachten leverden 24 unieke trefwoorden relevante uitzendfragmenten op met expliciete LHBTQIA+-gerelateerde uitspraken, wat resulteerde in een dataset van 40 beweringen die door FactRank werden geïdentificeerd. Deze beweringen vormden de basis voor een breder kwalitatief onderzoek van de fragmenten waarin ze voorkwamen.

De analyse kijkt niet alleen naar wat er gezegd werd, maar ook naar hoe LHBTQIA+-thema's betekenis kregen door de selectie van stemmen, de organisatie van het debat, de narratieven waarin de kwesties werden geplaatst en het visuele materiaal dat werd gebruikt om ze weer te geven.

Dit werk is gebaseerd op een factchecking-initiatief met meerdere partners dat begin 2026 is uitgevoerd binnen het kader van het [BENEDMO](#) project, een Vlaams-Nederlandse samenwerking tussen factcheckers, mediaprofessionals, wetenschappers en andere experts. Het initiatief ging gepaard met een Deep Dive van LHBTQIA+ misinformatie en desinformatie. Deze analyse identificeerde terugkerende thema's in Nederlandstalige factchecks, waaronder de zogenaamde "homoagenda", verhalen die LHBTQIA+-personen afschilderen als een bedreiging voor kinderen, overdreven beweringen over LHBTQIA+ invloeden en een breder anti-genderdiscours. Deze Deep Dive biedt een referentiepunt voor de analyse. De door FactRank geïdentificeerde beweringen en uitspraken worden daarom niet beschouwd als geïsoleerde eenheden van misinformatie of meningen, maar als aanknopingspunten voor een bredere interpretatie van LHBTQIA+ representatie en framing in de hedendaagse Nederlandse media.

Patronen in representatie

In 2008 schetste de toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ronald Plasterk, een nieuwe visie op de rol van de publieke omroep bij het stimuleren van een evenwichtige vertegenwoordiging van verschillende groepen in de samenleving in de reguliere media. Hoewel dit niet de eerste poging was om diversiteit binnen de NPO opnieuw te definiëren, markeerde de brief getiteld *Visie op Media en Diversiteit* een belangrijk moment in de voortdurende inspanningen.

Zes jaar later bleek uit een onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam dat omroepen weliswaar hun representatie hadden gediversifieerd of "gemainstreamd", maar dat deze representatie afgevlakt was en de voorkeur gaf aan meer acceptabele of vereenvoudigde vormen van verschil om het gemiddelde Nederlandse publiek aan te spreken.¹ Diversiteit werd zichtbaarder, maar niet per se complexer of genuanceerder. Het materiaal dat voor dit rapport is geanalyseerd, wijst op een vergelijkbare spanning.

Het meest voorkomende patroon dat in dit onderzoek wordt waargenomen, is er een van generalisatie.

LHBTQIA+-kwesties worden vaak aangeduid met brede, collectieve termen, zoals de veelgebruikte Nederlands-Vlaamse termen LHBTI (lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender en intersekse) of LHBT+ers. Hoewel er wel specifieke verwijzingen naar identiteiten zoals lesbisch, homo en transgender in het materiaal voorkwamen, waren deze veel minder frequent. Andere identiteiten, waaronder biseksueel, intersekse, agender en asexueel, ontbraken grotendeels. Daardoor werden interne verschillen binnen de LHBTQIA+-gemeenschap zelden expliciet gemaakt. In plaats van te worden voorgesteld als een verzameling van afzonderlijke identiteiten en geleefde ervaringen, werden LHBTQIA+-personen vaker geconstrueerd als één enkele sociale of politieke categorie die in zijn geheel kon worden aangesproken.

¹ Engelbert, J., & Awad Cherit, I. (2014). Securitizing cultural diversity: Dutch public broadcasting in post-multicultural and de-pillarized times. *Global Media and Communication*, 10(3), 261-274. Artikel 3. <https://doi.org/10.1177/1742766514552352>

Deze neiging tot generalisatie weerspiegelt ook de bevindingen van de bijbehorende Factchecking Deep Dive. In 61 factchecks identificeert het rapport de "homo-agenda" als het meest voorkomende terugkerende narratief, een narratief dat eveneens diverse seksuele geaardheden en genderidentiteiten reduceert tot één enkele politieke actor, die in dit specifieke geval een soort gemeenschappelijk complot nastreeft om verschillende aspecten van onze samenleving te ontwrichten. Hoewel de mechanismen achter de framing in de media en de factcheckrapportage verschillen, komen beide datasets overeen in de manier waarop LHBTQIA+-categorieën intern als ongedifferentieerd worden beschouwd door het gebruik van homogeniserende labels.

Een belangrijke uitzondering hierop is de aandacht die specifiek wordt besteed aan transgendergerelateerde onderwerpen. Transgenderkwesties krijgen onevenredig veel aandacht binnen de LHBTQIA+-berichtgeving en vormen een apart en zeer zichtbaar onderdeel van nieuws- en actualiteitenprogramma's.

Tegelijkertijd is deze zichtbaarheid vaak geconcentreerd in gepolariseerde mediadebatten. Gerelateerde berichtgeving clustert zich rond een kleine reeks terugkerende thema's, zoals medische discussies (bijv. puberteitsremmers, hormoonvervangende therapie en toegang tot zorg), juridische debatten (bijv. gendererkenning in het algemeen, gender in de sport, gender in gevangenissen, institutionele classificaties, etc.) en identiteitsgerichte verhalen (bijv. transitie versus detransitie).

De vraag is echter niet alleen welke identiteiten aandacht krijgen, maar ook onder welke omstandigheden die aandacht ontstaat. Met andere woorden, zichtbaarheid op zich betekent niet noodzakelijkerwijs inclusie.

Problematisering van zichtbaarheid

Zichtbaarheid wordt vaak gezien als een indicator van inclusie, maar aanwezigheid alleen weerspiegelt niet noodzakelijkerwijs de kwaliteit of aard van de representatie. De aandacht voor een groep kan toenemen zonder dat dit leidt tot meer genuanceerde of alledaagse portretten. Daarom is het belangrijk om de context waarin zichtbaarheid ontstaat te overwegen. Onderzoek toont aan dat minderheidsgroepen vaak zichtbaarheid verwerven door conflicten, controverses of andere uitzonderlijke omstandigheden. Studies over Nederlandse² en Duitse³ media laten zien dat grotere zichtbaarheid kan samengaan met representaties die selectief en gepolitiseerd blijven in plaats van genormaliseerd.

Dit patroon is ook duidelijk zichtbaar in deze analyse. Een aanzienlijk deel van het materiaal frame LHBQTIA+-thema's aan de hand van verhalen over conflicten, discriminatie of sociale risico's. In plaats van deel uit te maken van het gewone sociale leven, worden LHBQTIA+-personen en -gemeenschappen vaak zichtbaar gemaakt

door gebeurtenissen zoals juridische geschillen, politieke controverses, publieke debatten of incidenten van geweld en sociale spanningen. Daardoor wordt de zichtbaarheid gestructureerd door selectieprocessen die prioriteit geven aan conflictgerichte en uitzonderlijke verhalen, die vermoedelijk meer kijkers trekken, maar de mate waarin alledaagse ervaringen worden weergegeven, ernstig beperken.

Hoewel desinformatie narratieven die online en in de reguliere media circuleren in verschillende omgevingen ontstaan, maken ze vaak gebruik van vergelijkbare, op conflicten gerichte communicatiestijlen. Digitale platforms kunnen meer expliciete, intense of confronterende vormen van discours mogelijk maken vanwege verschillen in moderatie en selectie in vergelijking met gereguleerde uitzendomgevingen. Niettemin kunnen deze crossmediale verhalen samenkomen in de constructie van LHBQTIA+-gemeenschappen als controversieel onderwerp, wat een

² Engelbert, J., & Awad Cherit, I. (2014). *Securitizing cultural diversity: Dutch public broadcasting in post-multicultural and de-pillarized times*. *Global Media and Communication*, 10(3), 261-274. Article 3. <https://doi.org/10.1177/1742766514552352>

³ Schotel, A.L., (2023) *Mainstream or Marginalized? How German and Dutch Newspapers Frame LGBTI*, *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society*, Volume 30, Issue 2, Summer 2023, Pages 444-469, <https://doi.org/10.1093/sp/jxac004>

breder patroon versterkt waarin hun zichtbaarheid niet alleen wordt vergroot, maar wordt geproblematiseerd door de terugkerende associaties met conflict, dreiging en ideologische strijd.

manier waarop dat conflict wordt georganiseerd verder bepalen hoe het publiek de kwestie begrijpt.

Belangrijk is dat deze problematisering in meerdere richtingen werkt. LHBTQIA+-gemeenschappen kunnen worden neergezet als kwetsbare groepen die worden blootgesteld aan discriminatie, uitsluiting of geweld, terwijl ze tegelijkertijd worden neergezet als verdacht en als een bedreiging voor de maatschappelijke orde. Dit laatste patroon is met name aanwezig in misinformatie narratieven over transgender personen, waarbij individuen soms ten onrechte in verband worden gebracht met geweld door beweringen die dergelijke daden toeschrijven aan psychische instabiliteit of identiteitsgerelateerde kenmerken.

Deze patronen van geproblematiseerde zichtbaarheid maken redactionele framing bijzonder belangrijk: wanneer LHBTQIA+-kwesties voornamelijk via conflicten en controverses in het nieuws komen, kan de

Redactionele framing en betekenisgeving

Het is ook belangrijk om te kijken naar de redactionele structuren die bepalen hoe deze zichtbaarheidspatronen ontstaan en worden gepresenteerd. Deze structuren bepalen hoe onderwerpen worden geselecteerd, in context worden geplaatst en gepresenteerd. In actualiteitenprogramma's kunnen ze van invloed zijn op hoe LHBTQIA+-kwesties worden begrepen, niet alleen door de expliciete beweringen van deelnemers, maar ook door de manier waarop onderwerpen, stemmen en meningsverschillen binnen de berichtgeving zelf worden georganiseerd.

De selectie en verdeling van stemmen kan bepalen hoe het publiek een kwestie begrijpt, nog voordat er ook maar één argument wordt gepresenteerd. Wanneer LHBTQIA+-onderwerpen primair worden geïntroduceerd als kwesties van publiek debat, kan het bestaan van meningsverschillen zelf het centrale thema van het verhaal worden, waardoor vragen over geleefde ervaringen, empirisch bewijs of de bredere sociale context waarin deze debatten plaatsvinden, mogelijk op de achtergrond raken. Deze dynamiek kan worden begrepen als 'tweezijdigheid',

waarbij de berichtgeving rond tegengestelde standpunten de weergave van meningsverschillen zelf positioneert als een teken van journalistieke objectiviteit.

Dergelijke formats kunnen de schijn van evenwicht wekken, terwijl ze minder aandacht besteden aan verschillen in bewijsmateriaal, maatschappelijke impact of de geleefde realiteit.

De analyse laat bijvoorbeeld zien dat transgender personen vaak aanwezig zijn in mediadebatten en -discussies, en dat hun voortdurende inclusie een belangrijk aspect blijft van representatieve berichtgeving. De fragmenten tonen echter ook aan dat ze daarin structureel gezien nog steeds een ongelijke positie kunnen innemen. Zoals geïllustreerd door het voorbeeld aan het begin van dit rapport, plaatste een discussie over het "groeierende fenomeen" van gendertransitie meerdere vertegenwoordigers van anti-transgenderorganisaties en een persoon die diens transitie heeft teruggedraaid naast één transgender persoon. De vraag is dus niet alleen of transgender

onderwerpen aan bod komen of dat transgender stemmen worden gehoord, maar ook hoe die stemmen zich verhouden tot de andere deelnemers aan de discussie.

Deze organisatie van meningsverschillen is slechts één dimensie van redactionele framing. De analyse laat zien hoe LHBTQIA+-kwesties kunnen worden ingebed in bredere narratieven die het directe onderwerp een specifieke sociale of politieke betekenis geven. Een debat over de vermeende 'islamisering van Nederland' verweefde bijvoorbeeld LHBTQIA+-rechten met vragen over immigratie, religieuze waarden en nationale identiteit. Verslaggeving over transgender emancipatie verbond op vergelijkbare wijze debatten over gendergerelateerde gezondheidszorg met de zorg dat middelen ontoegankelijk zouden worden voor anderen, met name kinderen. Ook frameden debatten over seksuele voorlichting op scholen LHBTQIA+-inclusie als een potentiële bedreiging voor kinderen, met beweringen dat jongeren door volwassenen worden aangemoedigd om zich bezig te houden met onderwerpen zoals geslachtsverandering, anale seks, trio's of dragcultuur. Binnen deze kaders wordt de LHBTQIA+-gemeenschap niet

alleen besproken als een sociale groep of beleidsonderwerp, maar wordt ze gepositioneerd als een symbool in debatten over veranderende sociale normen, moraliteit en de grenzen van aanvaardbare publieke waarden. Het effect is dat de specifieke ervaringen of beleidsvraagstukken die worden besproken, ondergeschikt kunnen raken aan het bredere conflict waarin ze zich bevinden. LHBTQIA+-kwesties worden daardoor niet alleen zichtbaar als vragen over specifieke personen of beleidsmaatregelen, maar ook als symbolen binnen bredere strijdpunten voor sociale en politieke verandering.

Visuele framing is een ander onderdeel van dit redactionele proces, maar zal in dit rapport apart worden behandeld om de specifieke rol van beelden in betekenisgeving te benadrukken. Door visuele keuzes te onderzoeken, kunnen associaties en patronen worden geïdentificeerd die minder zichtbaar zijn wanneer de aandacht uitsluitend op gesproken taal is gericht. De analyse richt zich daarom op de visuele redactionele keuzes waarmee deze framingslogica's kunnen worden gereproduceerd, versterkt of verstoord.

Visuele framingspatronen

Laten we teruggaan naar het allereerste begin van dit rapport. Waarom wordt een videoclip van een dragperformer die make-up aanbrengt, gebruikt als introductie voor een nieuwsitem over een vermoedelijke brandstichting in een bar die geassocieerd wordt met LHBTQIA+-solidariteit? De connectie is niet aantoonbaar, maar symbolisch. Het wijst op een breder patroon in de journalistiek, waarbij beelden niet altijd worden gekozen om te documenteren wat er is gebeurd, maar eerder om het publiek direct visueel te laten zien dat het verhaal verband houdt met een LHBTQIA+-kwestie. Dit onderscheid kan worden begrepen door *verankerde beelden*, dat zijn afbeeldingen die direct verband houden met het onderwerp dat wordt besproken, en *losgekoppelde beelden*, waarbij beeldmateriaal voornamelijk functioneert als een symbolische of algemene illustratie. Dat laatste is hier het geval. Zulke beelden zijn effectief en hebben een directe impact. Ze zijn levendig, emotioneel aansprekend en worden snel begrepen door het publiek, waardoor omroepen zonder verdere uitleg kunnen laten zien: "Dit is LHBTQIA+-gerelateerde inhoud."

Dit leidt tot een geleidelijke scheiding tussen de narratieve inhoud en de bijbehorende beelden, waarbij bepaalde

beelden na verloop van tijd uitwisselbare symbolen worden voor 'LHBTQIA+-content' in plaats van specifiek voor het onderwerp dat wordt behandeld. In verschillende fragmenten worden LHBTQIA+-thema's vaak weergegeven met een beperkt repertoire aan visuele symbolen (denk aan regenboogvlaggen, Pride-parades, dragshows en alles wat regenboogkleurig is). Deze redactionele keuzes zijn niet zonder gevolgen. In sommige gevallen kan deze afhankelijkheid van visueel opvallend materiaal een subtiel, sensationeel effect hebben. Opvallende beelden kunnen de emotionele impact vergroten en bekende associaties versterken, zelfs als ze slechts losjes verband houden met het onderwerp waarover wordt bericht. Hoewel dit geen desinformatie is, kan het bijdragen aan een misleidende contextualisering, stereotypering en een beperkte perceptie van hoe LHBTQIA+-gemeenschappen visueel worden begrepen.

Een verwant probleem betreft de vermenging van verschillende identiteiten en culturele praktijken in visuele weergave. Seksuele geaardheid (bijv. homo, lesbisch), genderidentiteit (bijv. transgender, non-binair) en culturele expressie of performance (bijv. drag) zijn conceptueel verschillend, maar worden in visuele representatie niet consequent van elkaar onderscheiden. Onderzoek van de Universiteit Maastricht heeft aangetoond dat de representatie van LHBTQIA+-personen op de Nederlandse televisie vaak gebaseerd is op vereenvoudigde en stereotiepe weergaven, waardoor de verschillen tussen groepen en hun geleefde ervaringen vervagen.⁴ Met name drag-beelden worden vaak gebruikt als een algemene aanduiding voor LHBTQIA+-thema's, ongeacht de relevantie ervan voor de specifieke inhoud.

Deze patronen weerspiegelen niet per se bewuste redactionele keuzes (hoewel dat wel mogelijk is), maar eerder routinematige productiepraktijken die waarschijnlijk worden beïnvloed door tijdgebrek, beschikbaarheid van archiefmateriaal, kosten voor beeldlicenties en de leesbaarheid voor het publiek. Het gevolg hiervan is echter dat de zichtbaarheid van LHBTQIA+-personen zodanig wordt gestructureerd dat herkenbaarheid voorrang krijgt boven specificiteit, waardoor wordt bepaald welke associaties het meest toegankelijk zijn voor het publiek en welke vormen van ervaring minder zichtbaar blijven.

⁴ Weimar, C., (2024). LGBTQ+ media representation in the Netherlands. Maastricht University. <https://blogs3.fasos.maastrichtuniversity.nl/EUS2517/fighting-for-lgbtq-plus-rights/2024/01/17/lgbtq-media-representation-in-the-netherlands/>

Samenvatting

Samengevat wijst dit rapport op verschillende onderling verbonden patronen in de manier waarop LHBTQIA+-kwesties nieuwswaardig worden:

- Identiteiten worden vaak samengevoegd tot brede categorieën
- Zichtbaarheid is meestal geconcentreerd rond conflict, controverse of uitzonderlijke gebeurtenissen
- Redactionele structuren organiseren de verslaggeving via tegengestelde posities en bredere ideologische narratieven
- Visuele keuzes kunnen deze associaties versterken door middel van terugkerende symbolische simplificaties

Deze patronen zijn belangrijk omdat nieuws- en actualiteitenprogramma's niet alleen laten zien hoe maatschappelijke kwesties worden begrepen, maar er ook aan bijdragen dat ze voor het publiek begrijpelijk worden. Evenwichtige representatie houdt meer in dan alleen ervoor zorgen dat LHBTQIA+-personen en -perspectieven zichtbaar zijn. Het vereist ook aandacht voor de contexten, relaties en associaties waardoor die zichtbaarheid tot stand komt. Omroepen weerspiegelen niet alleen bestaande opvattingen over maatschappelijke kwesties, maar dragen ook bij aan de manier waarop die kwesties voor het publiek begrijpelijk worden. En dat doen ze door de selectie en presentatie van materiaal. In deze context houdt evenwichtige representatie meer in dan alleen ervoor zorgen dat LHBTQIA+-personen en -perspectieven aanwezig zijn. Het vereist ook aandacht voor de terugkerende discursieve en visuele associaties die ervoor kunnen zorgen dat sommige opvattingen over LHBTQIA+-identiteiten gemakkelijker herkenbaar zijn dan andere.

De archiveringsdimensie is daarom niet los te zien van de framingprocessen die in dit rapport worden beschreven. Het materiaal dat vandaag de dag bewaard wordt, is een weerspiegeling van de manieren waarop LHBTQIA+-gemeenschappen op bepaalde momenten in de tijd zichtbaar werden gemaakt, besproken en begrepen. Tegelijkertijd maakt dit bewaard gebleven materiaal het mogelijk om te onderzoeken hoe dergelijke representaties het publieke debat hebben gevormd en om de kaders te bevragen waarbinnen ze zijn geconstrueerd. Het archief bewaart niet alleen de geschiedenis van representatie, maar biedt ook de middelen waarmee die geschiedenis kan worden bestudeerd, in context geplaatst en heroverwogen. Het uitbreiden van het archiefmateriaal draagt niet alleen bij aan de conservering, maar ook aan een breder begrip van hoe representaties in de loop der tijd worden gevormd, uitgedaagd, in stand gehouden en getransformeerd, en hoe dit de manier beïnvloedt waarop toekomstige generaties de geschiedenis van de LHBTQIA+-gemeenschap benaderen.

Foto's uit het Nationaal Archief

Bron: Boven, Midden, Onder.

Oproep aan archieven

De discursieve en visuele patronen die in deze analyse zijn geïdentificeerd, roepen belangrijke vragen op, niet alleen over de maatschappelijke rol van omroepen, maar ook over de rol van archieven bij het bewaren en vormgeven van hoe deze representaties in de loop der tijd worden begrepen. Audiovisuele archieven bewaren niet alleen media, ze beïnvloeden ook welke beelden, verhalen en ervaringen toegankelijk blijven. Beslissingen rondom archivering, beschrijving en vindbaarheid spelen een belangrijke rol bij het bepalen wat zichtbaar wordt binnen de historische documentatie.

Dezelfde framingpatronen die we in de Nederlandse nieuws- en actualiteitenprogramma's zien, kunnen ook in archiefstructuren verankerd raken. Wanneer LHBTQIA+-gemeenschappen voornamelijk worden vertegenwoordigd door controversiële momenten, politieke debatten of een beperkt aantal symbolische beelden, bestaat het risico dat deze patronen worden gereproduceerd in het materiaal dat wordt verzameld, beschreven en toegankelijk gemaakt. Dit betekent niet dat dergelijk materiaal geen historische waarde heeft. Pride-evenementen, activisme, politieke debatten en culturele optredens zijn essentiële onderdelen van de LHBTQIA+-geschiedenis. De uitdaging is dat deze vormen van zichtbaarheid niet de

volledige diversiteit van het LHBTQIA+-leven kunnen weergeven. Het uitbreiden van archiefmateriaal vereist daarom aandacht voor het alledaagse, het persoonlijke en de diversiteit aan ervaringen die mogelijk minder zichtbaar zijn in de verhalen die op televisie worden uitgezonden.

Queering the Collection initiatieven, zoals die bij het [Nederlands Instituut voor Geluid & Beeld](#) en [IHLIA](#) laten zien hoe archieven actief kunnen inspelen op deze uitdagingen. Door bestaande collectiepraktijken ter discussie te stellen, lacunes te identificeren, de vindbaarheid te verbeteren en ondervertegenwoordigde geschiedenissen op de voorgrond te plaatsen, kijken dergelijke projecten verder dan de beperkte kaders waarin LHBTQIA+-gemeenschappen vaak worden benaderd. Belangrijk is dat dit werk niet alleen draait om het toevoegen van meer materiaal aan collecties. Het bieden van context rond bestaand of nieuw materiaal, en het toegankelijk maken ervan voor onderzoekers, journalisten en andere gebruikers, kan een kritischer begrip mogelijk maken van hoe mediabeelden worden geproduceerd, verspreid en ervaren, inclusief de manieren waarop ze het publieke begrip van LHBTQIA+-kwesties kunnen beïnvloeden.

*[Klik hier](#) om meer te lezen over *Beeld & Geluids Queering the Collection* symposium*

Op de hoogte blijven?

BENEDMO.EU

Nieuwsbrief

contact@benedmo.eu

Bluesky

Consortium Partners

bellíngcat

textgain

UNIVERSITEIT
VAN AMSTERDAM

vrt

KU LEUVEN

.ANP

Associate Partners

Knack

pointer

Co-funded by
the European Union

This project has received co-funding from the European Union under Grant Agreement number 101158277-BENEDMO- DIGITAL-2023-DEPLOY-04